

This project is funded by
the European Union

precious

**Mjeti udhëzues me
praktikat më të mira
për të kundërshtuar
radikalizimin përmes
sportit**

Aktiviteti nr: 4.2

Paketa e Punës nr.4

This project is funded by
the European Union

precyou

Partnerët

KMOP – Greqi | www.kmop.org

CID – Maqedonia e Veriut | cid.mk

Autori

KMOP, Greqi

This project is funded by
the European Union

precyous

Përmbajtja

1. Hyrje	3
2. Të kuptuarit e radikalizimit	4
Çfarë është Radikalizimi?	4
Radikalizimi vs. Ekstremizmi	5
Shkaqet Rrënjësore të Radikalizimit	5
Radikalizimi në Kontekstin e Maqedonisë së Veriut dhe më Gjerë	6
3. Të rinjtë dhe parandalimi i ekstremizmit të dhunshëm	7
4. Roli i Sportit në Parandalimin e Radikalizimit	8
5. Korniza për Ndërhyrje të Bazuara në Sport	12
6. Nisma të Bazuara në Sport	15
7. Mjete dhe Burime	18
8. Sfidat dhe Strategjitë e Zbutjes	26
9. Praktikat më të Mira dhe Shembuj të Iniciativave të Suksesshme të Bazuar në Sport	30
10. Referencat	46

This project is funded by
the European Union

precyous

1. Hyrje

Projekti “Parandalimi i Ekstremizmit dhe Radikalizimit tek të Rinjtë përmes Sportit”, me akronimin PRECYOUS, ka filluar më 01/09/2022 dhe ka kohëzgjatje prej 36 muajsh.

Qëllimi i përgjithshëm i projektit është forcimi i kapaciteteve të komunave dhe organizatave të shoqërisë civile në Maqedoninë e Veriut, veçanërisht organizatave rinore dhe atyre sportive, si dhe kontributi në parandalimin e ekstremizmit të dhunshëm. Kjo do të realizohet duke ofruar mundësi më të mira për të rinjtë me më pak mundësi (sidomos vajzat e reja) që të bëhen pjesëmarrës aktivë në shoqëri, ndërsa njëkohësisht do të ndërtojnë qëndrueshmëri dhe do të përmirësojnë aftësitë e tyre për zhvillim personal.

Projekti përfshin objektivat më të detajuara si në vijim:

- të mbështesë organizatat e shoqërisë civile në zbatimin e qasjeve inovative për fuqizimin e të rinjve me më pak mundësi që të kontribuojnë, përmes sportit, në procese që inkurajojnë kohezionin social dhe të udhëheqin nisma shoqërore që parandalojnë Ekstremizmin e Dhunshëm dhe Radikalizimin në komuna/rrethe specifike në Maqedoninë e Veriut;
- të përforcojë bashkëpunimin me (dhe ndërmjet) autoriteteve lokale dhe të ndërtojë besim dhe dialog me to;
- të mundësojë që organizatat e shoqërisë civile të kenë një rol më aktiv në hartimin e politikave dhe në dialog përmes ngritjes së kapaciteteve dhe avokimit në nivel lokal, kombëtar dhe në nivel të BE-së.

Si pjesë e këtij projekti dhe si përgjigje ndaj nevojës në rritje për të adresuar ekstremizmin e dhunshëm mes të rinjve, KMOP në bashkëpunim me Qendrën për Dialog Ndërkulturor (CID), ka dizajnuar këtë mjet udhëzues për të shërbyer si një udhëzues gjithëpërfshirës për organizatat që synojnë të përdorin fuqinë e sportit në luftën kundër radikalizimit dhe ekstremizmit. I dizajnuar për përdorim nga palë të interesuara si OJQ-të, organizatat rinore, klubet sportive, edukatorët, politikëbërësit dhe liderët e komunitetit, ai ofron metoda praktike për integrimin e nismave sportive në përpjekjet më të gjera për të angazhuar të rinjtë në rrezik dhe për të ndërtuar komunitete gjithëpërfshirëse dhe të qëndrueshme.

Radikalizimi paraqet një sfidë të rëndësishme në shumë rajone, sidomos në mjedise ku grupet e ndjeshme mund të ndihen të marginalizuar ose të shkëputur nga shoqëria. Në këto kontekste, sporti mund të luajë një rol kyç në kundërshtimin e radikalizimit duke ofruar hapësira pozitive dhe alternative për angazhim. Sporti

This project is funded by
the European Union

precious

promovon punën në grup, disiplinën dhe respektin e ndërsjellë — vlera që nxisin kohezionin social dhe kundërshtojnë ideologjitë përçarëse që nxisin ekstremizmin. Përmes aktiviteteve të strukturuar ekipore dhe programeve sportive të bazuara në komunitet, të rinjtë mund të zhvillojnë një ndjenjë përkatësie, qëndrueshmëri dhe qëllimi — të gjitha këto janë thelbësore për parandalimin e radikalizimit.

Ky Mjet Udhëzues thekson rëndësinë e një qasjeje kolektive, duke bashkuar aktorë të ndryshëm për të krijuar hapësira të sigurta dhe gjithëpërfshirëse ku të rinjtë mund të lidhen, të mësojnë dhe të rriten. Duke ofruar udhëzime të bazuara në prova dhe strategji praktike, ai synon të mbështesë organizatat në Maqedoninë e Veriut dhe më gjerë në përpjekjet e tyre për të përdorur sportin si një mjet të fuqishëm për ndryshimin shoqëror, duke ndihmuar në formimin e një brezi individësh që janë të qëndrueshëm ndaj ideologjive ekstremiste.

2. Të kuptuarit e radikalizimit

Radikalizimi është një proces kompleks dhe shumëdimensional përmes të cilit individët ose grupet përvetësojnë pikëpamje ose ideologji ekstreme që mund t'i çojnë ata të justifikojnë ose të përfshihen në sjellje të dhunshme ose kriminale. Është thelbësore që profesionistët që punojnë në parandalimin dhe ndërhyrjen ndaj këtij fenomeni ta kuptojnë qartë natyrën e radikalizimit, fazat e tij të ndryshme dhe shkaqet rrënjësore që i shtyjnë individët drejt ideologjive ekstremiste. Kjo pjesë ofron një përmbledhje të radikalizimit, duke dalluar konceptet kyçe dhe duke eksploruar faktorët themelorë që mund të çojnë në zhvillimin e pikëpamjeve ekstreme.

Çfarë është Radikalizimi?

Radikalizimi i referohet procesit përmes të cilit individët ose grupet fillojnë të përvetësojnë besime ekstreme politike, fetare ose shoqërore, të cilat eventualisht mund t'i çojnë ata të mbështesin ose të përfshihen në aktivitete të dhunshme ose kriminale. Radikalizimi nuk ka të bëjë thjesht me mbajtjen e pikëpamjeve ekstreme; është udhëtimi nga këto pikëpamje drejt veprimeve që mund të paraqesin kërcënim për sigurinë publike dhe kohezionin shoqëror. Ky proces zakonisht ndodh me kalimin e kohës dhe ndikohet nga një sërë faktorësh personalë, shoqërorë dhe mjedisorë.

This project is funded by
the European Union

precyous

Radikalizimi vs. Ekstremizmi

Është thelbësore të bëhet dallimi mes radikalizimit (procesit) dhe ekstremizmit (rezultatit). Kuptimi i këtij dallimi ndihmon profesionistët të identifikojnë se ku ndërhyrja mund të jetë më efektive.

Radikalizimi (procesit) i referohet adoptimit gradual të besimeve ekstreme, të cilat mund ose jo të përfundojnë në veprime të dhunshme. Është një trajektore zhvillimore e ndikuar nga faktorë personalë, shoqërorë dhe politikë. Radikalizimi mund të kundërshtohet në faza të ndryshme, shpesh përmes ndërhyrjeve dhe angazhimit të hershëm.

Ekstremizmi (rezultati) i referohet gjendjes përfundimtare, kur një individ ka përqafuar plotësisht ideologji ekstreme, shpesh duke çuar në sjellje që promovojnë dhunën ose veprimtari kriminale. Ai është kulmi i procesit të radikalizimit. Ekstremizmi mund të shfaqet në forma të ndryshme, përfshirë aktivitetet terrorist, krime urrejtjeje ose anëtarësim në grupe ose organizata të dhunshme.

Për profesionistët, çelësi është të njohin shenjat e radikalizimit herët, përpara se një individ të avancojë deri në ekstremizëm. Ndërhyrjet në fazat e hershme – si ofrimi i perspektivave alternative, nxitja e qëndrueshmërisë ose përfshirja në nisma të drejtuara nga komuniteti – janë thelbësore për të parandaluar pasojat e dëmshme të radikalizimit.

Shkaqet Rrënjësore të Radikalizimit

Shkaqet rrënjësore të radikalizimit janë komplekse dhe të ndryshme. Kuptimi i këtyre faktorëve themelorë është thelbësor për zhvillimin e strategjive efektive të parandalimit. Edhe pse nuk ka një shkak të vetëm për radikalizimin, disa faktorë të zakonshëm kontribuojnë në cënueshmërinë e individit:

-

This project is funded by
the European Union

precyous

- * Izolimi shoqëror dhe marginalizimi
- * Kriza e identitetit dhe nevoja për përkatësi
- * Pakënaqësitë dhe zhgënjimi
- * Dinamikat e grupit dhe ndikimi i bashkëmoshatarëve
- Online Propaganda and Media.

Radikalizimi në Kontekstin e Maqedonisë së Veriut dhe më Gjerë

Ndërsa radikalizimi është një fenomen global, manifestimet dhe dinamika e tij specifike ndryshojnë nëpër rajone dhe komunitete të ndryshme. Në Maqedoninë e Veriut, trashëgimia e tensioneve ndëretnike, paqëndrueshmëria politike dhe historia e konflikteve në Ballkan kanë kontribuar në rritjen e disa ideologjive radikale. Për disa individë, radikalizimi mund të ushqehet nga një kombinim pakënaqësish etnike, fetare dhe politike, të cilat krijojnë një terren të përshtatshëm për rrënjosjen e ideologjive ekstremiste.

Maqedonia e Veriut ka përjetuar gjithashtu ndikimin e lëvizjeve globale ekstremiste, siç janë grupet xhihadiste, të cilat përpiqen të rekrutojnë individë, veçanërisht të rinjtë, përmes rrjeteve lokale dhe platformave online. Sfidat e integritetit, përjashtimi shoqëror dhe vështirësitë ekonomike që përjetojnë disa komunitete janë gjithashtu faktorë që mund të rrisin cenueshmërinë e individëve ndaj ideologjive radikale.

Përtej Maqedonisë së Veriut, rajoni më i gjerë i Ballkanit është përballur me sfida të ngjashme. Ndërthurja komplekse e historisë, identitetit etnik dhe paqëndrueshmërisë politike e bën rajonin të ndjeshëm ndaj formave të ndryshme të radikalizimit, përfshirë ekstremizmin fetar dhe lëvizjet nacionaliste. Në këtë kontekst, bashkëpunimi ndërkombëtar dhe nismat ndërkufitare janë të domosdoshme për të adresuar radikalizimin në mënyrë gjithëpërfshirëse.

Duke kuptuar shkaqet specifike dhe kontekstin e radikalizimit, organizatat mund t'i përshtatin ndërhyrjet e tyre për t'iu përgjigjur sfidave unike me të cilat përballen komunitetet e tyre. Përpjekjet për të kundërshtuar radikalizimin duhet të marrin parasysh jo vetëm faktorët lokalë, por edhe tendencat globale, duke siguruar që masat parandaluese të jenë të përshtatshme dhe efektive në afat të gjatë.

This project is funded by
the European Union

precyous

Të rinjtë dhe parandalimi i ekstremizmit të dhunshëm

Të kuptuarit e faktorëve shtytës dhe tërheqës që ndikojnë në rekrutimin e të rinjve në ekstremizmin e dhunshëm është thelbësor për zhvillimin e strategjive të synuara për parandalimin e radikalizimit. Këta faktorë ndikojnë në mënyrën se si të rinjtë tërhiqen ose detyrohen të adoptojnë ideologji ekstremiste dhe, në disa raste, të përfshihen në akte të dhunshme. Duke analizuar kushtet që i “shtyjnë” të rinjtë drejt grupeve ekstremiste dhe faktorët “tërheqës” që i bëjnë këto grupe tërheqëse, mund të identifikojmë më mirë mundësitë për ndërhyrje, veçanërisht përmes sportit.

****Faktorët shtytës**** janë kushtet ose rrethanat që krijojnë ndjeshmëri tek të rinjtë, duke i bërë ata më të cenueshëm ndaj radikalizimit. Këta faktorë shpesh vijnë nga sfida personale, shoqërore ose strukturore dhe mund të krijojnë ndjenja të përjashtimit, frustrimit dhe zhgënjimit, të cilat shfrytëzohen nga grupet ekstremiste.

****Faktorët tërheqës**** janë cilësitë joshëse ose stimujt që ofrojnë grupet ekstremiste dhe që i tërheqin të rinjtë për shkak të dëshirës së tyre për përkatësi, rëndësi dhe ndjenjën e qëllimit. Këta faktorë shpesh i bëjnë grupet ekstremiste të duken më tërheqëse, sidomos kur krahasohen me alternativat që kanë në dispozicion.

Duke i kuptuar si faktorët shtytës ashtu edhe ata tërheqës, organizatat mund të përdorin sportin si një mjet të fuqishëm për të kundërshtuar radikalizimin dhe ekstremizmin e dhunshëm. Përmes promovimit të gjithëpërfshirjes, ndërtimit të identitetit dhe angazhimit në komunitet, programet sportive mund të zvogëlojnë cenueshmërinë e të rinjve ndaj radikalizimit.

Ja si mund të jetë sporti një forcë transformuese:

* ****Përfshirja dhe integrimi shoqëror:**** Sporti i bashkon të rinjtë nga prejardhje të ndryshme, duke promovuar ndjenjën e unitetit dhe qëllimit të përbashkët. Kjo gjithëpërfshirje kundërshton drejtpërdrejt përjashtimin shoqëror dhe marginalizimin që mund të shërbejnë si faktorë shtytës.

This project is funded by
the European Union

precyous

* **Zhvillimi i identitetit pozitiv:** Përmes pjesëmarrjes në sport, të rinjtë mund të zhvillojnë një koncept pozitiv për veten dhe forma alternative përkatësie që nuk lidhen me ideologjitë ekstremiste.

* **Ndërtimi i qëndrueshmërisë:** Sporti mëson aftësi të vlefshme jetësore si këmbëngulja, qëndrueshmëria dhe rregullimi emocional, të cilat janë thelbësore për t'i ndihmuar të rinjtë të kapërcejnë sfidat personale dhe të rezistojnë ndaj joshjes së grupeve ekstremiste.

* **Mentorimi dhe modelet pozitive:** Trajnerët, instruktorët dhe liderët e komunitetit në programet sportive mund të shërbejnë si modele pozitive, duke ofruar udhëzime, mentorim dhe rrugë alternative drejt suksesit.

4. Roli i Sportit në Parandalimin e Radikalizimit

Duke krijuar mjedise të sigurta dhe gjithëpërfshirëse përmes sportit, mund t'u ofrojmë të rinjve mjetet e nevojshme për të ndërtuar qëndrueshmëri, për të krijuar marrëdhënie pozitive dhe për të rezistuar ndaj ideologjive të dëmshme. Sporti jo vetëm që ofron një mënyrë konstruktive për të kanalizuar energjinë dhe frustrimin, por gjithashtu krijon një bazë për zhvillim personal, kohezion shoqëror dhe angazhim në komunitet — elemente kyçe në luftën kundër radikalizimit.

Sporti luan një rol themelor në nxitjen e vlerave pozitive, promovimin e kohezionit social dhe pajisjen e të rinjve në rrezik me aftësi që i ndihmojnë të rezistojnë radikalizimit. Përmes aktiviteteve të strukturuar dhe punës në ekip, sporti ndihmon në ngulitjen e parimeve bazë si respekti, drejtësia dhe disiplina, të cilat janë thelbësore për të kundërshtuar ideologjitë e dëmshme. Pjesëmarrja në sport i ndihmon të rinjtë të zhvillojnë aftësi të rëndësishme jetësore — si komunikimi, zgjidhja e konflikteve dhe empatia — që kontribuojnë drejtpërdrejt në ndërtimin e qëndrueshmërisë ndaj joshjes së ekstremizmit. Kjo pjesë eksploron se si sporti vepron si një mjet i fuqishëm për integrim shoqëror, mirëqenie mendore dhe kundërshtimin e radikalizimit, veçanërisht mes të rinjve vulnerabël.

This project is funded by
the European Union

precyous

****Nxitja e Vlerave Pozitive – Puna në Ekip, Respekti dhe Drejtësia****

Sporti krijon një mjedis unik ku individë nga prejardhje të ndryshme bashkohen me një qëllim të përbashkët. Qoftë në ekip, liga apo garë miqësore, sporti ofron hapësirë ku puna në ekip, respekti dhe drejtësia janë thelbësore. Këto vlera ndikojnë në formimin e qëndrimeve dhe sjelljes së të rinjve, sidomos kur ata ekspozohen ndaj ideologjive përçarëse ose ekstremiste.

* ****Puna në Ekip dhe Bashkëpunimi:**** Suksesi në sport shpesh është rezultat i përpjekjes kolektive, ku individët duhet të bashkëpunojnë dhe të mbështesin njëri-tjetrin për të arritur një qëllim të përbashkët. Kjo nxit ndjenjën e komunitetit dhe përkatësisë, duke promovuar idenë se bashkëpunimi – pavarësisht dallimeve – është thelbësor për përparim. Në kontekstin e radikalizimit, sporti shërben si kundërpërgjigje ndaj mentalitetit “ne kundër tyre” që shpesh nxit ideologjitë ekstremiste.

* ****Respekti për Tjetrin:**** Respekti për bashkëlojtarët, kundërshtarët, trajnerët dhe rregullat e lojës janë pjesë integrale e sportit. Të rinjtë mësojnë të vlerësojnë diversitetin, aftësitë, perspektivat dhe prejardhjet e të tjerëve, duke ndihmuar në formimin e një mendësie gjithëpërfshirëse që ul paragjykimet dhe intolerancën – faktorë kyç të radikalizimit.

* ****Drejtësia dhe Integriteti:**** Sporti frymëzon ndjenjën e drejtësisë dhe integritetit. Të luash sipas rregullave, të pranosh rezultatet – qoftë fitore apo humbje – dhe të qëndrosh i ndershëm janë elemente themelore të sportit. Këto vlera ndihmojnë në formimin e individëve që përballen me sfidat e jetës në mënyrë konstruktive dhe të bazuar në parime morale, në vend që të përdorin dhunën ose ekstremizmin për të arritur qëllimet e tyre.

****Kapërcimi i Ndasisë – Kohezioni Shoqëror dhe Uniteti****

Një nga mënyrat më të fuqishme se si sporti lufton radikalizimin është përmes aftësisë për të kapërcyer ndasitë, duke bashkuar njerëz nga etni, fe ose prejardhje të ndryshme. Shpesh, radikalizimi rrjedh nga fragmentimi shoqëror dhe përjashtimi i

This project is funded by
the European Union

precyous

grupeve të caktuara. Sporti, përmes natyrës gjithëpërfshirëse, ofron një kundër-narrativë ndaj ideologjive përjashtuese.

* ****Integrimi Kulturor dhe Shoqëror:**** Programet sportive mund të bashkojnë të rinj nga komunitete të ndryshme, duke krijuar mundësi për shkëmbim ndërkulturor dhe mirëkuptim të ndërsjellë. Në rajone me tensione etnike apo fetare, si në Maqedoninë e Veriut, sporti shërben si një hapësirë neutrale ku të rinjtë bashkëpunojnë dhe kapërcejnë barrierat që ndryshe mund të çonin në fragmentim shoqëror.

* ****Kundërshtimi i Përçarjes:**** Grupet ekstremiste shpesh përfitojnë nga ndasitë shoqërore për të nxitur urrejtje. Në të kundërt, sporti inkurajon individët të kapërcejnë dallimet dhe të punojnë së bashku për një qëllim të përbashkët, duke promovuar kohezionin shoqëror dhe duke ofruar një alternativë ndaj narrativës së ndasisë dhe armiqësisë.

****Zhvillimi i Identitetit dhe Përkatësisë – Një Alternativë Pozitive ndaj Ekstremizmit****

Për të rinjtë në rrezik të radikalizimit, kërkimi për identitet dhe përkatësi është një faktor i rëndësishëm që i shtyn drejt ideologjive ekstremiste. Grupet ekstremiste ofrojnë identitete të gatshme dhe rigjide që premtojnë qëllim dhe komunitet. Në të kundërt, sporti u ofron të rinjve një ndjenjë pozitive përkatësie, identiteti dhe vetëvlerësimi.

* ****Ndërtimi i Vetëbesimit dhe Vetëvlerësimit:**** Pjesëmarrja në sport u mundëson të rinjve të arrijnë objektiva personale, të zhvillojnë aftësitë dhe të fitojnë njohjen nga bashkëmoshatarët dhe mentorët. Këto arritje ndërtojnë vetëvlerësim dhe besim në vete, që janë thelbësore për të kundërshtuar ndjenjat e paaftësisë apo inferioritetit që mund t'i shtyjnë drejt ideologjive ekstremiste.

* ****Krijimi i Ndjenjës së Qëllimit:**** Angazhimi në sport u ofron të rinjve një drejtim dhe qëllim pozitiv, duke u dhënë diçka ku të investojnë kohën dhe energjinë. Sporti mëson rëndësinë e përpjekjes, këmbënguljes dhe përmirësimit – cilësi që krijojnë baza të shëndosha për zhvillim personal, në kundërshtim me premtimet e reme të ekstremizmit.

This project is funded by
the European Union

precyous

****Përfitimet për Shëndetin Mendor – Ndërtimi i Qëndrueshmërisë ndaj Ndikimeve të Dëmshme****

Pjesëmarrja e rregullt në sport sjell përfitime të shumta për shëndetin mendor, duke përfshirë reduktimin e ankthit, përmirësimin e humorit dhe mirëqenien e përgjithshme. Këto përfitime janë veçanërisht të vlefshme për mbrojtjen e të rinjve nga cenueshmëritë psikologjike që grupet ekstremiste përpiqen të shfrytëzojnë.

* ****Reduktimi i Ankthit dhe Stresit:**** Aktiviteti fizik ndihmon në uljen e niveleve të ankthit dhe depresionit, të cilat janë të zakonshme tek të rinjtë që përballen me sfida shoqërore. Sporti ndihmon në ndërtimin e qëndrueshmërisë emocionale, duke i bërë individët më pak të ndjeshëm ndaj ndjenjave të përgjatshme dhe frustrimit që mund të çojnë në radikalizim.

* ****Përmirësimi i Humorës dhe Rregullimi Emocional:**** Ushtrimet rrisin prodhimin e endorfinave dhe kimikateve të tjera që përmirësojnë humorin dhe funksionin kognitiv. Sporti gjithashtu mëson si të menaxhohen sfidat, të ruhet qetësia nën presion dhe të përballohen vështirësitë emocionale – aftësi të domosdoshme për t'u mbrojtur nga ideologjitë ekstremiste që premtojnë çlirim përmes dhunës.

* ****Rritja e Vetëvlerësimit:**** Ndjenja e arritjes dhe përparimit në sport përmirëson ndjeshëm vetëvlerësimin. Kur individët kanë vetëvlerësim pozitiv, ata janë më të prirë të angazhohen në sjellje konstruktive dhe më pak të tërhiqen nga ideologjitë destruktive që premtojnë fuqizim përmes urrejtjes apo dhunës.

****Strategji Praktike për Shfrytëzimin e Programeve Sportive****

* ****Programe Sportive Gjithëpërfshirëse:**** Sigurimi që programet sportive të jenë të qasshme për të rinjtë nga prejardhje të ndryshme, përfshirë grupet e marginalizuara. Inkurajimi i pjesëmarrjes nga të gjitha shtresat e shoqërisë për të promovuar integritetin dhe kohezionin shoqëror.

* ****Mentorimi dhe Modelet Pozitive:**** Rekrutimi i mentorëve dhe trajnerëve që mund të shërbejnë si modele pozitive, duke ofruar udhëzime, mbështetje dhe mentorim.

This project is funded by
the European Union

precyous

Këta figura mund të ndihmojnë të rinjtë të përballojnë sfidat personale dhe të ofrojnë perspektiva alternative ndaj ideologjive radikale.

* **Trajnimi për Zgjidhjen e Konfliktëve:** Integrimi i aftësive të zgjidhjes së konflikteve dhe komunikimit në programet sportive. Këto aftësi ndihmojnë të rinjtë të menaxhojnë mosmarrëveshjet në mënyrë konstruktive dhe paqësore, duke ulur mundësinë e dhunës dhe duke nxitur bashkëpunimin.

* **Angazhimi i Komunitetit:** Përdorimi i sportit si platformë për angazhimin e komuniteteve në dialogje rreth gjithëpërfshirjes, tolerancës dhe qëndrueshmërisë. Ngjarjet sportive, turnetë apo ligat komunitare mund të bashkojnë njerëzit nga prejardhje të ndryshme, duke nxitur mirëkuptimin dhe unitetin.

* **Ndërtimi i Rrjeteve Mbështetëse të Bashkëmoshatarëve:** Inkurajimi i të rinjve për të krijuar miqësi mbështetëse përmes sportit, duke ofruar një hapësirë të sigurt për bashkëpunim, arritje të përbashkëta dhe ndërveprim pozitiv. Këto rrjete shokësh mund të shërbejnë si faktor mbrojtës ndaj joshjes së grupeve ekstremiste.

5. Korniza për Ndërhyrje të Bazuara në Sport

Kjo pjesë paraqet një kornizë të strukturuar për dizajnimin dhe zbatimin e ndërhyrjeve të bazuara në sport me qëllim parandalimin e radikalizimit dhe promovimin e kohezionit shoqëror. Ajo thekson disa komponentë kyç të domosdoshëm për krijimin e programeve efektive:

1. * **Identifikimi i Grupeve të Synuara:** Të kuptuarit e nevojave specifike të të rinjve në rrezik dhe grupeve të tjera vulnerabël është thelbësor. Përshtatja e programit për të adresuar sfidat unike të këtyre grupeve siguron rëndësinë dhe ndikimin e tij.
2. * **Vendosja e Objektivave të Qarta:** Përcaktimi i qëllimeve të programit, si ndërtimi i qëndrueshmërisë, nxitja e punës në ekip dhe zhvillimi i aftësive drejtuese, ndihmon në udhëheqjen e dizajnit dhe zbatimit të aktiviteteve.

This project is funded by
the European Union

precyous

3. * **Dizajnimi i Aktiviteteve:** Aktivitetet duhet të jenë të strukturuar për të inkurajuar punën në ekip, udhëheqjen dhe qëndrueshmërinë, duke promovuar gjithashtu sjellje pozitive. Ato duhet të jenë tërheqëse, gjithëpërfshirëse dhe të nxisin ndjenjën e përkatësisë.
4. * **Krijimi i Mjedisve Gjithëpërfshirëse:** Sigurimi i një ambienti mbështetës dhe gjithëpërfshirës është kritik, sidomos për të rinjtë në rrezik, të cilët duhet të ndihen të vlerësuar dhe të respektuar brenda programit.
5. * **Mentorimi dhe Modelet Pozitive:** Integrimi i mentorimit dhe ofrimi i qasjes tek modelet pozitive ndihmon në forcimin e sjelljeve konstruktive dhe ofron udhëzime për zhvillim personal.
6. * **Angazhimi i Komunitetit:** Përfshirja e komunitetit lokal forcon shtrirjen dhe ndikimin e programit, duke ndihmuar pjesëmarrësit të ndërtojnë lidhje dhe rrjete mbështetëse përtej vetë programit.
7. * **Matja e Suksesit:** Suksesi i këtyre ndërhyrjeve duhet të matet përmes metodave cilësore dhe sasimore. Kjo ndihmon në vlerësimin e efektivitetit të programit dhe aftësinë e tij për t'u përshtatur me nevojat në zhvillim të pjesëmarrësve, duke siguruar kështu qëndrueshmërinë e tij.

Shembull i një kornize:

1. Vendosja e Objektivave

Qëllimi Kryesor:

Të parandalohet radikalizimi dhe të promovohet kohezioni shoqëror përmes sportit.

objektivat Specifike:

- * Të zhvillohet puna në ekip, aftësitë drejtuese dhe aftësitë e komunikimit;
- * Të promovohet gjithëpërfshirja dhe respekti për tjetrin;
- * Të ofrohet ndjenja e përkatësisë dhe qëllimit;

This project is funded by
the European Union

precious

* Të përmirësohet mirëqenia mendore dhe të reduktohet izolimi	
2. Identifikimi i Grupit të Synuar	Fokus në të rinjtë në rrezik, të moshës 12-18 vjeç, që përballen me përjashtim shoqëror ose janë të cenueshëm ndaj ideologjive ekstremiste. Punë me komunitete që përjetojnë ndasi etnike, fetare ose socio-ekonomike.
3. Dizajnimi i Programit	Aktivitete Sportive: Organizoni sporte ekipore (p.sh., futboll, basketboll) për të inkurajuar bashkëpunimin. Zhvillimi i Aftësive: Përfshini aktivitete për zhvillimin e udhëheqjes dhe zgjidhjes së konflikteve. Angazhimi i Komunitetit: Promovoni bashkëpunimin ndërmjet grupeve për të nxitur gjithëpërfshirjen. Mentorimi: Përfshini modele pozitive ose mentorë për udhëzime.
4. Mjedis Gjithëpërfshirës	Create a welcoming atmosphere that values diversity. Use sports to break down stereotypes, ensuring all participants feel valued and part of the team.
5. Shëndeti Mendor dhe Mirëqenia	Integroni aktivitete për lehtësimin e stresit dhe mirëqenien emocionale (p.sh., vetëdija e ndërgjegjshme, diskutime në grup). Promovoni aktivitetin fizik për të reduktuar ankthin dhe për të rritur vetëvlerësimin.

This project is funded by
the European Union

precyous

6. Matja dhe Vlerësimi

Sasiore: Ndiqni pjesëmarrjen, frekuentimin dhe përmirësimin e aftësive.

Cilësore: Mblidhni mendime përmes anketave/intervistave mbi kohezionin shoqëror dhe zhvillimin personal.

Rrethi i Feedback-ut: Vlerësoni dhe përshtatni rregullisht programin bazuar në nevojat dhe ndryshimet.

7. Qëndrueshmëria dhe Pjesëmarrja e Komunitetit

Përfshini liderët e komunitetit dhe palët e interesuara në planifikim.

Kërkoni financim dhe partneritete afatgjata për të siguruar vazhdimësinë e programit.

6. Nisma të Bazuara në Sport

Nismat e bazuara në sport kanë dëshmuar se janë një mjet i fuqishëm për parandalimin e radikalizimit, veçanërisht kur janë të dizajnuara për të angazhuar të rinjtë në rrezik, për të nxitur kohezionin shoqëror dhe për të promovuar vlerat pozitive. Këto nisma shpesh përfshijnë elementë të ndryshëm si sportet ekipore të strukturuar, mentorimin e të rinjve, trajnimet për zgjidhjen e konflikteve dhe zhvillimin e lidërshipt, të gjitha këto duke punuar së bashku për të kundërshtuar faktorët që kontribuojnë në radikalizim. Duke shfrytëzuar vlerat thelbësore të sportit, këto nisma u ofrojnë të rinjve narrativa alternative, modele pozitive dhe aftësitë e nevojshme për të përballuar sfidat në mënyrë konstruktive.

1. Sporte Ekipore të Strukturuar

Sportet ekipore të strukturuar si futboll, basketbolli dhe rugby janë elemente qendrore të shumë nismave të bazuara në sport. Këto aktivitete u japin të rinjve mundësinë për të mësuar bashkëpunimin, disiplinën dhe qëndrueshmërinë, duke nxitur një ndjenjë përkatësie dhe komuniteti.

This project is funded by
the European Union

precyous

* **Puna në Ekip dhe Bashkëpunimi:** Sportet ekipore kërkojnë bashkëpunim, ndarje të përgjegjësisë dhe punë drejt objektivave të përbashkëta. Këto përvoja mësojnë të rinjtë se suksesi shpesh është rezultat i përpjekjes kolektive, duke theksuar rëndësinë e respektit të ndërsjellë, komunikimit dhe unitetit – vlera thelbësore për të kundërshtuar ideologjitë ekstremiste që nxisin përçarjen.

* **Rregullimi Emocional dhe Disiplina:** Pjesëmarrja në sport kërkon kontroll emocional, sidomos në situata me presion të lartë. Këto përvoja ndërtojnë qëndrueshmëri emocionale dhe inkurajojnë të rinjtë të qëndrojnë të qetë dhe të fokusuar përballë sfidave – një aftësi e rëndësishme për të parandaluar që frustrimi ose agresioni të çojnë në dhunë.

* **Gjithëpërfshirja dhe Uniteti:** Ekipet sportive bashkojnë të rinj nga prejardhje të ndryshme, duke krijuar një mjedis gjithëpërfshirës ku mësohet pranimi i dallimeve dhe krijimi i lidhjeve mbi bazën e interesave të përbashkëta. Kjo ndjenjë përkatësie shërben si kundërpeshë ndaj ndjenjave të përjashtimit që shpesh shfrytëzohen nga grupet ekstremiste.

****2. Mentorimi i të Rinjve****

Mentorimi i të rinjve është një komponent tjetër kritik i nismave sportive. Mentorët – shpesh trajnerë, instruktorë ose liderë komuniteti – ofrojnë udhëzime, mbështetje dhe modele pozitive për të rinjtë, duke i ndihmuar të përballojnë sfidat personale, të zhvillojnë aftësi dhe të vendosin objektiva pozitive në jetë.

* **Modelet Pozitive:** Mentorët në programet sportive janë kyç në formimin e qëndrimeve dhe sjelljeve të të rinjve. Duke ofruar mbështetje të vazhdueshme, ata ofrojnë një kundër-narrativë ndaj ndikimeve të dëmshme të ideologjive ekstremiste, duke u treguar të rinjve se suksesi mund të arrihet përmes përkushtimit, disiplinës dhe marrëdhënieve pozitive.

* **Zhvillimi Personal dhe Shoqëror:** Marrëdhëniet mentor-pjesëmarrës ndihmojnë të rinjtë të zhvillojnë vetëbesim, aftësi komunikimi dhe ndjenjën e përgjegjësisë. Këto lidhje mund të veprojnë si faktor mbrojtës, duke parandaluar të rinjtë që të kërkojnë përkatësi ose validim në grupet ekstremiste.

****3. Trajnimi për Zgjidhjen e Konfliktëve****

This project is funded by
the European Union

precyous

Trajnimi për zgjidhjen e konflikteve është pjesë thelbësore e shumë nismave sportive, duke i pajisur të rinjtë me mjetet e nevojshme për të menaxhuar mosmarrëveshjet në mënyrë paqësore dhe konstruktive.

* **Aftësitë e Negocimit dhe Komunikimit:** Në sporte, konfliktet janë të natyrshme, qoftë për shkak të një vendimi të diskutueshëm në lojë apo mendimeve të ndryshme brenda ekipit. Trajnimi mëson të rinjtë të adresojnë këto çështje me qetësi dhe respekt, duke përdorur komunikimin dhe negociimin në vend të agresionit.

* **Teknikat e De-eskalimit:** Duke mësuar të përballojnë konfliktet pa agresion, të rinjtë janë më të përgatitur të shmangin shpërthimet emocionale dhe sjelljet e dhunshme që shpesh çojnë në përfshirje në aktivitete ekstremiste.

* **Zhvillimi i Empatisë dhe Mirëkuptimit:** Trajnimi gjithashtu thekson rëndësinë e të kuptuarit të perspektivave të të tjerëve, duke ndihmuar në ndërtimin e empatisë dhe në uljen e rrezikut të diskriminimit ose armiqësisë. Kjo është esenciale për të parandaluar mentalitetin “ne kundër tyre” që mund të kontribuojë në radikalizim.

****4. Zhvillimi i Lidershipit****

Programet e zhvillimit të lidershipit brenda nismave sportive synojnë të ndihmojnë të rinjtë të zhvillojnë aftësi kyçe si përgjegjësia, marrja e vendimeve dhe aftësia për të frymëzuar dhe motivuar të tjerët.

* **Përgjegjësia dhe Llogaridhënia:** Të qenit pjesë e një ekipi sportiv kërkon përgjegjësi për veprimet e veta, si në fushë ashtu edhe jashtë saj. Liderët në programet sportive inkurajojnë të rinjtë të jenë të përgjegjshëm për sjelljen e tyre, duke u mësuar rëndësinë e integritetit, ndershmërisë dhe respektit për të tjerët.

* **Ndërtimi i Besimit në Vete:** Mundësitë për lidership në sport ndihmojnë të rinjtë të zhvillojnë besimin për të marrë iniciativë, qoftë si kapitenë të ekipeve apo si individë që drejojnë objektivat e grupit. Kjo fuqizim ofron një alternativë ndaj premtimeve të rreme të fuqisë që ofrojnë ideologjitë ekstremiste.

* **Angazhimi në Komunitet:** Programet e lidershipit në sport shpesh përfshijnë angazhim në komunitet, përmes vullnetarizmit apo organizimit të eventeve. Kjo ndjenjë e përgjegjësisë qytetare dhe lidhjen me shoqërinë më të gjerë, duke

This project is funded by
the European Union

precyous

përforcuar idenë e bashkëpunimit dhe mbështetjes së ndërsjellë në vend të përçarjes dhe konfliktit.

Kur kombinohen së bashku, sportet ekipore të strukturuar, mentorimi i të rinjve, trajnimi për zgjidhjen e konflikteve dhe zhvillimi i lidershit krijojnë një qasje gjithëpërfshirëse për parandalimin e radikalizimit. Çdo element mbështet dhe forcon tjetrin, duke u ofruar të rinjve aftësitë, vlerat dhe rrjetet e nevojshme për të rezistuar ndaj ideologjive ekstremiste dhe për të ndërtuar të ardhme pozitive.

Nismat e bazuara në sport jo vetëm që ofrojnë një kanal konstruktiv për energjinë dhe frustrimin, por gjithashtu krijojnë mundësi për të rinjtë të lidhen me të tjerët nga prejardhje të ndryshme, të zhvillojnë ndjenjën e përkatësisë dhe të ndërtojnë qëndrueshmëri ndaj presioneve që mund të çojnë në radikalizim. Duke nxitur punën në ekip, respektin dhe lidershipin, këto nisma i fuqizojnë të rinjtë të marrin vendime pozitive në jetë dhe të bëhen agjentë ndryshimi në komunitetet e tyre.

7. Mjete dhe Burime

Kjo pjesë ofron një koleksion gjithëpërfshirës të mjeteve dhe burimeve të dizajnuara për të mbështetur zbatimin e ndërhyrjeve të bazuara në sport, me synim parandalimin e radikalizimit dhe promovimin e kohezionit shoqëror. Këto burime janë përshtatur për të ndihmuar organizatat të ndërtojnë programe efektive, të fuqizojnë fasilitatorët dhe të sigurojnë rezultate pozitive për të rinjtë në rrezik. Ato fokusohen jo vetëm në zhvillimin e aftësive fizike, por edhe në vlerat thelbësore të punës në ekip, respektit dhe zgjidhjes së konflikteve, të cilat janë kritike për të kundërshtuar ideologjitë ekstremiste.

1. Shabllone Aktiviteteve dhe Udhëzues për Kurrikulën

Shablloni i Aktivitetit:

This project is funded by
the European Union

precyous

Titulli Aktivitetit:	i	Sfida me Stafeta në Ekip: Ndërtimi i Besimit dhe Bashkëpunimit
Zgjatja:		60 min
Qellimi:		- Nxitni punën në ekip dhe bashkëpunimin. - Mësoni pjesëmarrësit si të komunikojnë dhe të zgjidhin konfliktet në mënyrë konstruktive në një mjedis ekipor.
Grupi:		Të rinj të moshës 14-18 vjeç, nga prejardhje të ndryshme
Materialet nevojshme:	e	- Kone ose shenja për të vendosur pistën e stafetës. - Kronometër ose matës kohe. - Jeleta ose bluza me ngjyra për të dalluar ekipet. - Bilbil për fasilitatorin.
Përgatitja:		- Vendosni një pistë stafetë me kone për të shënuar vijat e nisjes dhe përfundimit. - Ndani hapësirën në dy ose më shumë seksione të barabarta për vijat e stafetes së ekipeve. - Sigurohuni që të ketë mjaft hapësirë për lëvizje të sigurt të pjesëmarrësve.
Roli Fasilitatorit:		- Shpjegoni rregullat dhe objektivat e aktivitetit. - Monitoroni progresin e ekipeve dhe sigurohuni për sigurinë gjatë aktivitetit. - Udhëhiqni grupin në një diskutim pas aktivitetit për të reflektuar mbi mësimet e nxjerra.

Udhëzues për Kurrikulën:

Mosha e grupit:	8-12 Vjet.
Niveli Aftësive:	Fillestar deri në Nivel të Mesëm
Vendosja:	Qendrat e Komunitetit, Klubet Rinore, Programet Sportive Shkollore

This project is funded by
the European Union

precyous

Vlerat Themelore të Integruara	- Respekti: Nxitja e punës në ekip dhe shpirtit sportiv. - Gjithëpërfshirja: Sigurimi i qasjes dhe pjesëmarrjes së barabartë për të gjithë. - Qëndrueshmëria: Mësimi i këmbënguljes dhe mendësisë së zhvillimit.
Java 1: Hyrje ne Sport dhe Pune ne Ekip	Plani i Mësimit: Aktivitete për thyerjen e akullit, aftësi bazë të lëvizjes dhe kuptimi i rregullave. Aktiviteti: Gara stafetë bashkëpunuese. Këshillë për Zhvillimin Shoqëror: Theksoni rëndësinë e dëgjimit dhe mbështetjes së bashkëlojtarëve.
Java 2: Zhvillimi i Aftësive Themelore	Plani i Mësimit: Ushtrime për driblim, pasime dhe koordinim. Aktiviteti: Lojëra pasimesh me partner (futboll, basketboll, etj.). Këshillë për Zhvillimin Shoqëror: Theksoni respektin për kundërshtarët dhe gjyqtarët.
Java 3: Ndërtimi i Vetëbesimit dhe Gjithëpërfshirjes	Plani i Mësimit: Ushtrime në grupe të vogla dhe aktivitete gjithëpërfshirëse për ndërtimin e ekipit. Aktiviteti: Ndeshje të modifikuara ku të gjithë lojtarët ndërrojnë rolet. Këshillë për Zhvillimin Shoqëror: Forconi inkurajimin dhe përforsimin pozitiv.
Java 4: Përforsimi i Qëndrueshmërisë dhe Zgjidhjes së Problemeve	Plani i Mësimit: Përballimi i pengesave, mësimi nga gabimet dhe vendosja e objektivave. Aktiviteti: Ushtrime sfiduese (p.sh., pista me pengesa që përfshijnë zgjidhje problemesh). Këshillë për Zhvillimin Shoqëror: Diskutoni shembuj të sportistëve që kanë kapërcyer sfida.
Java 5: Zbatimi i Aftësive në një Mjedis Lojërash	Plani i Mësimit: Diskutime mbi strategjitë, ushtrime për punën në ekip dhe lojëra konkurruese. Aktiviteti: Mini-turne me ekipe të përziera. Këshillë për Zhvillimin Shoqëror: Mësoni strategji për të përballuar fitoret dhe humbjet me dinjitet.

This project is funded by
the European Union

precyous

Java 6: Reflektim dhe Zhvillim i Mëtuftjeshëm	Plani i Mësimet: Vetëvlerësim, sesione feedback-u dhe vendosje objektivash për të ardhmen. Aktiviteti: Diskutime në grup mbi atë që është mësuar dhe si mund të aplikohen mësimet përtej sportit. Këshillë për Zhvillimin Shoqëror: Inkurajoni pjesëmarrësit të mentorojnë bashkëmoshatarët më të rinj.
--	--

2. Module Trajnimi për Trajnerët dhe Mentorët

Titulli:	Ndërtimi i Sportistëve Gjithëpërfshirës dhe të Qëndrueshëm përmes Sportit
Zgjatja::	6 Javë (Fleksibël për punëtori ose mentorim të vazhdueshëm)
Target Audienca:	Trajnerët e Sportit për të Rinj, Mentorët, Liderët e Komunitetit
Moduli 1:	Roli i Trajnerit si Mentor
Qellimet:	Kupto rolin e trajnerit në formësimin e sportistëve përtej sportit. Mëso si të krijosh një ambient pozitiv dhe gjithëpërfshirës.
Temat kryesore:	Trajnimit vs. Mentorimit: Roli Dual Vendosja e Tonit të Duhur: Teknikat e Forcimit Pozitiv Ndërtimi i Besimit dhe Respektit me Sportistët
Aktivitetet:	Analiza e Skenarit: Trajnerët diskutojnë raste reale të sfidave dhe zgjidhjeve në trajnim. Vetëvlerësimi: Identifikimi i fuqive personale të trajnimit dhe fushave për zhvillim.

This project is funded by
the European Union

precyous

Moduli 2	Integrimi i Vlerave Themelore në Trajnimin Sportiv
Qellimet:	Mëso si të përfshish respektin, përfshirjen dhe qëndrueshmërinë në trajnim. Zhvillo teknika për të forcuar momentet e ndërtimit të karakterit.
Temat kryesore:	Mësimi i Respektit: Trajtimi i Konfliktëve dhe Promovimi i Lojës së Ndershme Nxitja e Përfshirjes: Përshtatja e Trajnimit për Nivele të Ndryshme Aftësish Kultivimi i Qëndrueshmërisë: Inkurajimi i Mendësisë për Rritje tek Sportistët
Aktivitetet:	Loja e Roleve: Trajnerët ushtrojnë uljen e tensioneve në konflikte dhe inkurajojnë sportivitetin. Diskutim në Grup: Identifikimi i vlerave kyçe në momentet e famshme sportive.
Moduli 3	Strategjitë Efektive të Komunikimit dhe Motivimit
Qellimet:	Mëso teknika efektive të komunikimit verbal dhe joverbal. Kupto stile të ndryshme motivimi për të angazhuar sportistët e rinj.
Temat Kryesore:	Fuqia e Inkurajimit dhe Feedback-ut Ndërtues Stilet e Komunikimit: Përshtatja me Nevojat Individuale të Sportistëve

This project is funded by
the European Union

precious

	Motivimi përmes Sfida dhe Pengesash
Aktivitetet:	Punëtori Feedback-u: Trajnerët ushtrojnë dhënien e feedback-ut për performancën duke përdorur shembuj realë. Hartimi i Motivimit: Identifikimi i motivuesve personalë dhe pengesave të sportistëve.
Moduli 4	Strukturimi i Sesioneve të Trajnimit për Impakt Maksimal
Qellimet:	Mëso si të krijosh plane trajnimi tërheqëse dhe të balancuara mirë. Kupto rëndësinë e ngrohjes, ushtrimeve dhe ftohjes.
Temat Kryesore:	Projektimi i Sesioneve të Trajnimit për Zhvillimin e Aftësive dhe Bashkëpunimit në Ekip Balancimi i Rritjes Fizike, Mendore dhe Emocionale në Trajnim Përfshirja e Argëtimit dhe Angazhimit në Ushtrime
Aktivitete:	Ushtrimi i Planifikimit të Sesionit: Trajnerët krijojnë dhe paraqesin një sesion trajnimi duke përfshirë vlerat kyçe.
Moduli 5:	Menaxhimi i Sfida dhe Zgjidhja e Konfliktëve
Qellimet:	Pajis trajnerët me mjete për të trajtuar konfliktet dhe çështjet e sjelljes së sportistëve. Kupto si të adresosh dinamika të ekipit dhe stresin lidhur me konkurrencën.

This project is funded by
the European Union

precyous

Temat Kryesore:	Trajtimi i Sportistëve të Vështirë dhe Konfliktëve në Ekip Menaxhimi i Presionit dhe Ankthit për Performancën në Sportet e Rinisë Sigurimi i Mirëqenies Mendore dhe Parandalimi i Djegies Profesionale
Aktivitetet:	Punëtori Studim Rasti: Trajnerët analizojnë dhe luajnë role në skenarë të zgjidhjes së konfliktëve.
Moduli 6	Reflektim dhe Zhvillim i Vazhdueshëm
Qellimet::	Nxit vetë-përmirësimin dhe zhvillimin profesional për trajnerët. Krijo një rrjet mbështetjeje ndërmjet kolegëve dhe ndarjes së njohurive.
Temat Kryesore:	Vetë-reflektim: Vlerësimi i Metodave dhe Impaktit të Trajnimit Arsimimi dhe Burimet e Vazhdueshme për Zhvillim Ndërtimi i një Komuniteti Mbështetës të Trajnerëve
Aktivitetet:	Deklarata e Filosofisë Personale të Trajnimit: Trajnerët hartojnë qasjen e tyre ndaj mentorimit dhe trajnimit. Shkëmbimi i Feedback-ut ndërmjet Kolegeve: Trajnerët japin feedback ndërtues mbi teknikat e njëri-tjetrit.

3. Mjetet e Vlerësimit dhe Vlerësimi i Impaktit

Për të siguruar që ndërhyrjet bazuar në sport janë efektive, është thelbësore të ndjekim progresin, të mbledhim feedback dhe të matim impaktin.

Anketa e Feedback-ut

This project is funded by
the European Union

precyous

mri (Opsional): _____

Grupi Moshor: ☐ 8-10 ☐ 11-13 ☐ 14-16 ☐ 17+

Sporti: _____

1. Efektiviteti i Trajnimit

A ndiheni i/nxitur dhe i mbështetur nga trajneri juaj?

☐ Po ☐ Jo ☐ Ndonjëherë

A ju ndihmon trajneri të kuptoni dhe përmirësoni aftësitë tuaja?

☐ Gjithmonë ☐ Shpesh ☐ Ndonjëherë ☐ Rrallë ☐ Kurrë

Sa mirë e mëson trajneri juaj respektin dhe punën në ekip?

☐ Shkëlqyeshëm ☐ Mirë ☐ Mesatarisht ☐ Dobët

2. Rritja dhe Zhvillimi Personal

Që kur u bashkuat me këtë program, si ka ndryshuar vetëbesimi juaj?

☐ Rritur shumë ☐ Rritur pak ☐ Pa ndryshim ☐ Ulur

A ndiheni i përfshirë dhe i vlerësuar si pjesë e ekipit?

☐ Gjithmonë ☐ Shpesh ☐ Ndonjëherë ☐ Rrallë ☐ Kurrë

A keni mësuar mënyra për të përballuar sfidat dhe pengesat në sport?

☐ Po, shumë ☐ Po, pak ☐ Jo shumë ☐ Jo

3. Përvoja e Përgjithshme

Çfarë ju pëlqen më së shumti në trajnimin me trajnerin tuaj?

Cila është një gjë që mund ta bëjë trajnimin më të mirë?

A do ta rekomandonit këtë program një miku tuaj?

☐ Po ☐ Jo ☐ Ndoshta

This project is funded by
the European Union

precyous

8. Sfidat dhe Strategjitë e Zbutjes

Zbatimi i ndërhyrjeve të bazuara në sport, me qëllim parandalimin e radikalizimit dhe promovimin e kohezionit social, shpesh përballët me sfida të ndryshme. Këto sfida mund të lindin nga faktorë praktikë, socialë, politikë dhe kulturorë, të cilët mund të pengojnë zbatimin efektiv dhe qëndrueshmërinë e këtyre programeve. Megjithatë, me planifikim të kujdesshëm dhe adoptimin e strategjive të posaçme, këto pengesa mund të zbuten, duke siguruar që iniciativat sportive të kenë një ndikim të qëndrueshëm dhe pozitiv. Më poshtë janë sfidat kryesore dhe strategjitë për t'i tejkaluar ato:

Sfidat	Strategjitë e Zbutjes
1. Financim dhe Burime të Kufizuara Një nga barrierat më të mëdha për zbatimin e suksesshëm të ndërhyrjeve të bazuara në sport është siguri i financimit të mjaftueshëm. Shumë organizata përballen me kufizime buxhetore, duke e bërë të vështirë ofrimin e infrastrukturës së nevojshme, pajisjeve, programeve të trajnimit dhe mbështetjes logjistike që nevojiten për qëndrueshmëri afatgjatë.	* Diversifikoni Burimet e Financimit: Organizatat mund të kërkojnë financim nga burime të ndryshme, përfshirë grante qeveritare, donatorë privatë, sponsorizime korporative, fondacione ndërkombëtare dhe platforma financimi nga komuniteti. Gjithashtu, është e dobishme të eksplorojnë partneritete me klube sportive, universitete ose OJQ që mund të kenë akses në financim për angazhimin e të rinjve dhe komunitetit. * Zhvilloni një Argument të Fortë për Investim: Fushatat e avokimit që theksojnë përfitimet afatgjata të programeve sportive, si përforcimi i kohezionit social, ulja e dhunës tek të rinjtë dhe parandalimi i radikalizimit, mund të bindin palët e interesit të investojnë në ndërhyrjet sportive. Përdorni të dhëna dhe histori suksesi për të treguar efektivitetin e këtyre programeve. * Zgjidhje me Kosto Efektive: Shfrytëzoni burime lokale, si trajnerë vullnetarë, facilitetet

This project is funded by
the European Union

precyous

	sportive komunitare dhe donacionet e pajisjeve sportive. Për më tepër, bashkëpunimi me shkolla dhe qendra komunitare mund të ulë kostot operacionale duke siguruar akses në facilitetet ekzistuese.
2. Rezistenca nga Komunitetet Lokale ose Palët e Interesit Ndërhyrjet e bazuara në sport mund të përballen me rezistencë nga komunitetet lokale ose palët kyçe të interesit, veçanërisht në rajone ku ekzistojnë ndarje të thella kulturore ose politike. Këto palë mund të jenë skeptike ndaj objektivave të programit ose mund të mos e shohin sportin si një mjet efektiv për parandalimin e radikalizimit.	-* Ndërtoni Besim përmes Komunikimit Transparent: Komunikoni qartë që nga fillimi qëllimet dhe objektivat e programit sportiv. Përfshini komunitetet lokale duke shpjeguar se si iniciativa përputhet me vlerat dhe shqetësimet e tyre. Përditësimet e rregullta dhe linjat e hapura të komunikimit sigurojnë që palët e interesit të ndihen të përfshira dhe të informuara për progresin dhe rezultatet e programit. * Përfshini Liderët dhe Influencerët e Komunitetit: Angazhoni liderët lokalë, duke përfshirë liderë fetarë, mësues apo figura të respektuara komunitare, si përkrahës të programit. Mbështetja e tyre mund të ndihmojë në legjitimimin e iniciativës dhe rritjen e pranimit të saj. Përfshirja e tyre në proceset e planifikimit dhe vendimmarrjes nxit ndjenjën e pronësisë dhe përgjegjësisë ndaj programit. * Sensitivitet Kulturor: Përshtatni programin sportiv në mënyrë që të jetë i përshtatshëm me kulturën, duke siguruar që respekton traditat dhe normat e komunitetit. Adaptimi i formatit të aktiviteteve sportive ose përfshirja e elementeve kulturore specifike e bën programin më të aksesueshëm dhe të pranueshëm. Kjo qasje krijon një ambient gjithëpërfshirës dhe ul rrezikun e përjashtimit.
3. Mungesa e Personelit të Trajnuar	* Investoni në Ndërtimin e Kapaciteteve: Siguroni trajnime të rregullta për trajnerët, mentorët dhe fasilitatorët mbi tema kyçe si zgjidhja e konflikteve, ndërgjegjësimi për

This project is funded by
the European Union

precyous

Shumë ndërhyrje të bazuara në sport përballen me mungesë të personelit të kualifikuar, të cilët jo vetëm që janë të aftë në trajnim, por janë edhe të trajnuar për të punuar me të rinj të cënueshëm dhe për të trajtuar çështje të ndjeshme lidhur me radikalizimin, shëndetin mendor dhe angazhimin komunitar.	shëndetin mendor, zhvillimi i të rinjve dhe identifikimi i shenjave të hershme të radikalizimit. Partneritetet me universitete lokale ose OJQ mund të ofrojnë akses në burime dhe punëtori të specializuara për trajnim. * Përdorni Mentorimin Ndërmjet Bashkëmoshatarëve: Në rastet kur trajnerët profesionistë nuk janë të disponueshëm, trajno pjesëmarrës më të vjetër ose me më shumë përvojë (si liderë rinorë) për të mentoruar individë më të rinj. Mentorimi ndërmjet bashkëmoshatarëve jo vetëm ul varësinë nga stafi profesionist, por fuqizon të rinjtë për të marrë role udhëheqëse brenda programit, duke promovuar qëndrueshmërinë dhe pronësinë komunitare. * Zhvillim Profesional i Vazhdueshëm: Krijoni një sistem për zhvillim profesional të vazhdueshëm për të siguruar që trajnerët dhe mentorët vazhdojnë të zhvillojnë aftësitë e tyre dhe të jenë të përditësuar me praktikatat më të mira. Kurset online, webinarët dhe punëtoritë mund të jenë mënyra të aksesueshme për stafin për të zgjeruar njohuritë pa shkaktuar kosto të mëdha.
Ndjeshmëri Politike ose Kulturore Programet sportive mund të hasin në ndjeshmëri politike ose kulturore, veçanërisht në kontekste ku tensionet midis grupeve të ndryshme etnike, fetare ose politike janë të larta. Këto ndjeshmëri mund të shfaqen si rezistencë ndaj llojeve të caktuara të sporteve ose si shqetësime që programi mund të forcojë pa dashje ndarjet ose paragjykimet.	* Dizajn i Përfshirjes së Programit: Projektioni programin sportiv në mënyrë që të theksojë përfshirjen, respektin reciprok dhe unitetin. Nxitni pjesëmarrjen e grupeve të ndryshme dhe shmangni sportet ose simbolet që mund të lidhen me një grup të caktuar etnik ose politik. Theksi duhet të jetë mbi vlerat universale si puna në ekip, loja e ndershme dhe bashkëpunimi, që kalojnë mbi dallimet politike dhe kulturore. * Hapësira Neutral për Aktivitetet: Sigurohuni që programet sportive të zhvillohen në hapësira neutrale, si qendrat komunitare ose shkollat, ku lidhjet politike ose kulturore janë

This project is funded by
the European Union

precyous

	më pak të pranishme. Kjo krijon një ambient ku pjesëmarrësit nuk ndahen nga faktorë të jashtëm dhe të gjithë shihen si të barabartë. * Promovoni Dialogun dhe Zgjidhjen e Konfliktëve: Përdorni sportin si një mjet për dialog. Aktivitetet që nxisin komunikimin, mirëkuptimin dhe aftësitë e zgjidhjes së konfliktëve mund të integrohen në sesionet sportive. Lehtësoni diskutime mbi ndjeshmërinë kulturore, diversitetin dhe respektin për të ndihmuar në thyerjen e keqkuptimeve dhe promovimin e bashkëpunimit.
Qëndrueshmëria dhe Mbështetja Afatgjatë Sigurimi i qëndrueshmërisë afatgjatë të ndërhyrjeve të bazuara në sport mund të jetë i vështirë, veçanërisht nëse programet varen shumë nga financimet afatshkurtra ose partneritetet e përkohshme. Pa investime dhe mbështetje të vazhdueshme, këto programe rrezikojnë të humbasin impaktin dhe zhvillimin me kalimin e kohës.	-* Zhvilloni Partneritete me Institucionet Lokale: Ndërtoni marrëdhënie të forta dhe afatgjata me shkolla lokale, universitete, qendra komunitare dhe agjenci qeveritare. Këto partneritete mund të sigurojnë mbështetje të vazhdueshme dhe të ndihmojnë në integrimin e ndërhyrjeve të bazuara në sport brenda komunitetit, duke garantuar që programet të mos varen vetëm nga financimet e jashtme. * Krijoni një Plan Qëndrueshmërie: Që nga fillimi, zhvilloni një plan të qartë qëndrueshmërie që përcakton strategjitë për sigurimin e financimeve dhe burimeve afatgjatë. Kjo mund të përfshijë angazhimin në aktivitete që gjenerojnë të ardhura, si organizimi i turneve, ofrimi i certifikimeve për trajnim, ose kërkimi i granteve nga donatorë ndërkombëtarë të interesuar në zhvillimin e të rinjve dhe parandalimin e radikalizimit. * Vlerësoni dhe Rregulloni Programet Rregullisht: Zbatimi i monitorimit dhe vlerësimit të rregullt ndihmon në matjen e efektivitetit dhe përshtatshmërisë së programit. Feedback-u nga pjesëmarrësit, mentorët dhe liderët komunitarë mund të përdoret për të përmirësuar qasjen dhe

This project is funded by
the European Union

precyous

	adresuar nevojat e reja, duke siguruar që programi të mbetet relevant dhe me ndikim.
--	--

9. Praktikat më të Mira dhe Shembuj të Iniciativave të Suksesshme të Bazuar në Sport

Iniciativat e bazuara në sport kanë dalë si mjete të fuqishme për parandalimin e radikalizimit dhe promovimin e kohezionit social, veçanërisht midis të rinjve në rrezik. Këto programe ofrojnë një alternativë pozitive ndaj ideologjive ekstremiste duke nxitur punën në ekip, udhëheqjen, përfshirjen dhe ndjenjën e përkatësisë. Më poshtë, theksojmë praktikat më të mira dhe shembujt e suksesshëm të iniciativave sportive që kanë angazhuar në mënyrë efektive të rinjtë, kanë reduktuar radikalizimin dhe kanë promovuar harmoni sociale.

Futbolli për Paqe (Mbretëria e Bashkuar)	
Vendndodhja / Shtrirja Gjeografike	Iniciativa është zbatuar në rajone të ndryshme në mbarë botën, me projekte të rëndësishme në Mbretërinë e Bashkuar, Jordaninë, Libanin dhe Afrikën e Jugut. Programi operon në zona me rrezik të lartë ndarjes sociale dhe radikalizimit të të rinjve, duke u fokusuar kryesisht në Evropë dhe Lindjen e Mesme.
Organizata përgjegjëse për praktikën e mirë / Zbatuesi	<i>Football for Peace (një organizatë jo-fitimprurëse me bazë në Mbretërinë e Bashkuar).</i> <i>Organizata sportive lokale, grupet komunitare dhe shkollat.</i>
Zgjatja e projektit	Në vazhdimësi, me projekte të ndryshme individuale që zgjasin për periudha të ndryshme në varësi të financimit dhe nevojave lokale (nga disa muaj deri në disa vite).
Përmbledhje e shkurtër e praktikës	<i>Football for Peace është një iniciativë globale që bashkon të rinj nga kultura dhe fe të ndryshme për të luajtur futboll. Qëllimi i programit është të nxisë paqen, respektin dhe mirëkuptimin</i>

This project is funded by
the European Union

precyous

	<i>reciprok duke përdorur futbollin si një platformë për të angazhuar të rinjtë në rrezik. Ai promovon dialogun ndërkulturor, mëson zgjidhjen e konflikteve dhe ndihmon në parandalimin e radikalizimit përmes ndërveprimeve pozitive sportive.</i>
Burimet	Donacione private, partneritete me klube futbollit, organizata ndërkombëtare dhe grante qeveritare. Fusha futbollit, pajisje trajnimi dhe materiale edukative për sportin dhe zgjidhjen e konflikteve. Trajnerë profesionistë, liderë komunitarë, mentorë rinorë, psikologë dhe fasilitatorë të paqes. Trajnime për zgjidhjen e konflikteve, programe udhëheqjeje dhe punëtori për angazhimin komunitar.
Informacione të Detajuara për Praktikën	Programi angazhon të rinj të moshës 12-18 vjeç, shumë prej të cilëve janë nga komunitete të marginalizuara, në turne futbollit, seanca trajnimi dhe aktivitete udhëheqëse. Pjesëmarrësit inkurajohen të punojnë së bashku si ekipe, pavarësisht prejardhjes apo fesë së tyre, për të ndërtuar besim dhe bashkëpunim. Përveç sesioneve të futbollit, organizohen punëtori mbi ndërtimin e paqes, zhvillimin personal dhe luftën kundër ekstremizmit. Përveç aktiviteteve sportive, programi nxit dialogun ndërmjet komuniteteve të ndryshme dhe ofron mundësi udhëheqëse për të rinjtë që të bëhen ambasadorë të paqes brenda komuniteteve të tyre. Gjithashtu, janë të integruara programet e mentorimit, ku pjesëmarrësit më të moshuar udhëheqin më të rinjtë si në futboll ashtu edhe në aftësitë jetësore.
Rezultatet e Arritura	Përmirësim i konsiderueshëm i marrëdhënieve mes të rinjve nga komunitete dhe prejardhje të ndryshme. Ka pasur raporte për ulje të përfshirjes në grupe apo ideologji ekstremiste mes pjesëmarrësve.

This project is funded by
the European Union

precyous

	Rritje e bashkëpunimit ndërmjet komuniteteve lokale dhe autoriteteve, si dhe përmirësim i marrëdhënieve ndërmjet të rinjve dhe forcave të rendit. Pjesëmarrësit zhvilluan aftësi udhëheqjeje dhe ndjenjë përgjegjësie, me shumë prej tyre që vazhduan të ndihmojnë të tjerët përmes programit.
Mundësi për mësim ose transferim	Programi mund të zgjerohet në rajone të tjera me rrezik të lartë radikalizimi, si zonat urbane në Evropë, Lindjen e Mesme dhe Afrikën Veriore. Modeli është i lehtë për t'u transferuar në sporte të tjera (basketboll, ragbi) dhe mund të përshtatet për kontekste të ndryshme kulturore. Ndikimi afatgjatë sigurohet përmes partneriteteve lokale me shkolla, organizata sportive dhe grupe komunitare, duke garantuar vazhdimësinë dhe zhvillimin e iniciativës.
Lidhje të Dobishme - website	https://www.football4peace.org.uk/

Sport kundër Racizmit Irlandë (SARI)

Vendndodhja / Shtrirja Gjeografike	Sport Against Racism Ireland (SARI) vepron kryesisht në Irlandë, me iniciativa që zhvillohen në komunitete të ndryshme në të gjithë vendin, veçanërisht në rajone urbane dhe të larmishme.
Organizata përgjegjëse për praktikën e mirë / Zbatuesi	Programi zbatohet nga Sport Against Racism Ireland (SARI), një organizatë joqeveritare që përdor sportet, veçanërisht futbollin, për të adresuar çështje sociale, me fokus luftën kundër racizmit dhe promovimin e përfshirjes sociale.

This project is funded by
the European Union

precious

Kohëzgjatja e praktikës/projektit	SARI është aktive që nga viti 1997 dhe vazhdon të zhvillojë një gamë të gjerë iniciativash në të gjithë vendin. Kohëzgjatja specifike e secilës praktikë ose aktivitet ndryshon, por shumë nga programet në vazhdim mbahen gjatë gjithë vitit ose përfshijnë turne dhe aktivitete sezonale.
Përmbledhje e shkurtër e praktikës	SARI përdor futbollin si një platformë për të bashkuar të rinj nga prejardhje të ndryshme etnike dhe kulturore, duke nxitur respektin, mirëkuptimin dhe tolerancën reciproke. Programi lufton diskriminimin dhe ksenofobinë, duke ofruar hapësira për turne sportive gjithëpërfshirëse, punëtori dhe ngjarje për ndërtimin e komunitetit. SARI gjithashtu thekson mentorimin përmes trajnerëve me përvojë dhe liderëve komunitarë, të cilët udhëzojnë të rinjtë si në fushë ashtu edhe jashtë saj. Këta mentorë ndihmojnë pjesëmarrësit të kapërcejnë sfida si racizmi, izolimi social dhe radikalizimi, duke i fuqizuar ata të veprojnë si ambasadorë të tolerancës.
Burimet	Trajnerë, mentorë, liderë komunitarë, vullnetarë. Mbledhje fondesh, donacione dhe partneritete me organizata qeveritare dhe joqeveritare. Pajisje futbollit, materiale për turne, materiale edukative (për punëtori dhe aktivitete). Bashkëpunime me shkolla, qendra komunitare, klube sportive lokale dhe organizata ndërkombëtare.
Informacione të detajuara për praktikën	1. Aktivitetet kryesore të SARI përfshijnë: 2. Turne Futbollit: Organizata organizon turne futbollit ku ekipet janë qëllimisht të ndryshme, duke përfaqësuar prejardhje të ndryshme etnike dhe kulturore. Këto ngjarje janë mundësi për të rinjtë që të ndërtojnë marrëdhënie, të thyejnë barrierat dhe të sfidojnë stereotipet racore përmes sportit.

This project is funded by
the European Union

precyous

	3. Ngjarje dhe Punëtori Përfshirëse: Përveç sporteve, SARI organizon punëtori me qëllim rritjen e ndërgjegjësimit mbi dëmet e racizmit, promovimin e kohezionit social dhe nxitjen e diskutimeve mbi diversitetin, përfshirjen dhe barazinë. 4. Mentorimi i të Rinjve: Trajnerët dhe liderët komunitarë mentorojnë të rinjtë në zhvillimin personal, duke ofruar udhëzime për trajtimin e çështjeve si diskriminimi dhe promovimi i udhëheqjes komunitare. Këta mentorë ndihmojnë pjesëmarrësit e rinj të zhvillojnë aftësi jetësore, cilësi udhëheqëse dhe aftësinë për të sfiduar paragjykimet në komunitetet e tyre. 5. Bashkëpunime me Shkolla dhe Organizata Lokale: SARI punon ngushtë me shkolla lokale dhe qendra komunitare, duke i përfshirë në aktivitete sportive dhe duke ofruar programe edukative që angazhojnë studentët në diskutime mbi racizmin dhe ksenofobinë. Këto partneritete sigurojnë që të rinjtë të mbështeten jo vetëm në sport, por edhe në zhvillimin e aftësive sociale dhe emocionale. 6. 7.
Rezultatet e arritura	* Ulja e racizmit: SARI ka arritur me sukses të reduktojë incidentet e diskriminimit racor dhe ksenofobisë mes të rinjve duke përdorur sportin si një mjet për të nxitur ndërveprim dhe mirëkuptim. * Përforcimi i kohezionit social: Iniciativa ka ndihmuar në ndërtimin e marrëdhënieve më të forta mes të rinjve nga prejardhje të ndryshme, duke çuar në rritjen e integritetit komunitar dhe kohezionit social. * Fuqizimi i liderëve të rinj: Shumë pjesëmarrës kanë vazhduar të bëhen liderë në komunitetet e tyre, duke përhapur mesazhe për tolerancën dhe diversitetin. * Zhvillimi i aftësive: Përmes mentorimit dhe angazhimit në sport, pjesëmarrësit zhvillojnë aftësi udhëheqëse, punë në ekip dhe zgjidhje konflikti.

This project is funded by
the European Union

precious

Mundësi për ose transferim	Modeli i SARI-t për përdorimin e futbollit si një mjet për promovimin e kohezionit social dhe luftën kundër diskriminimit është shumë i transferueshëm në vende dhe komunitete të tjera që përballen me çështje të ngjashme. Qasja është fleksibile dhe e përshtatshme, duke e bërë të mundur aplikimin në mjedise të ndryshme, përfshirë sporte të tjera ose programe të fokusuara tek të rinjtë. Integrimi i partneriteteve komunitare, mentorimit dhe iniciativave edukative përforcon më tej shkallëzueshmërinë dhe ndikimin e modelit.
Lidhje të dobishme - website	https://www.sari.ie/football-for-unity

Projekti EJO	
Vendndodhja / Shtrirja Gjeografike	Burundi, Kosova, Senegali, Liberia.
Organizata përgjegjëse për praktikën e mirë / Zbatuesi	Programi zbatohet nga PLAY International, një projekt i madh i edukimit përmes sportit që përfiton më shumë se 80,000 fëmijë në 4 vende.
Kohëzgjatja e praktikës/projektit	Projekti u fillua në vitin 2022.

This project is funded by
the European Union

precyous

Përmbledhje e shkurtër e praktikës	EJO kombinon edukimin formal dhe informal duke bashkëkrijuar përmbajtje edukative të përshtatur për kontekstin socio-ekonomik të secilit vend. Programi përdor "Playdagogy," një metodë pedagogjike aktive dhe pjesëmarrëse e zhvilluar nga PLAY International, për të angazhuar fëmijët në mësim përmes sportit. Kjo qasje synon të adresojë sfida si klasat e mbipopulluara, koha e kufizuar për mësim dhe klimën sociale të pafavorshme. Objektivat përfshijnë: • Përmirësimin e edukimit të fëmijëve përmes integritit të aktiviteteve socio-sportive në sektorët e edukimit joformal. • Ofrimin e trajnimeve për profesionistët e edukimit mbi metodologjitë e edukimit përmes sportit. • Organizimin e seancave "Playdagogy" për të nxitur aktivitete sportive gjithëpërfshirëse gjatë dhe jashtë orarit të shkollës. • Vlerësimin e ndikimit të këtyre metodave edukative përmes bashkëpunimit me institucione akademike.
Burimet	Financimi nga Agjencia Franceze për Zhvillim (AFD) dhe partneritete të tjera. Ekspertiza e PLAY International në edukimin përmes sportit. Pajisje sportive (topa, konë, rrjeta, etj.) dhe materiale edukative të përshtatura për kontekste lokale. Burime trajnimi për edukatorët lokalë mbi metodat e mësimin përmes sportit. Bashkëpunim me shkolla, organizata komunitare dhe OJQ lokale. Mjetet e monitorimit dhe vlerësimit për ndjekjen e progresit dhe ndikimit. Edukatorë lokalë, fasilitatorë sportivë dhe kërkues për zbatimin dhe vlerësimin e programit.

This project is funded by
the European Union

precyous

Informacione të Detajuara për Praktikën	Iniciativa EJO fokusohet në ofrimin e edukimit në mënyrë argëtuese, gjithëpërfshirëse dhe angazhuese duke përdorur sportin si mjet. Qëllimi i programit është të përfshijë 80,000 fëmijë, me theks të veçantë te 32,000 vajza. Aktivitetet janë dizajnuar për të qenë gjithëpërfshirëse, duke iu përshtatur fëmijëve të cenueshëm, përfshirë ata me aftësi të kufizuara dhe nga komunitetet pakicë. Modeli i inkubatorit do të ndihmojë gjithashtu në zgjerimin e programit në vende të tjera të Afrikës Perëndimore përtej katër vendeve fillestare. Iniciativa promovon Objektivin e Zhvillimit të Qëndrueshëm 4 (SDG 4), që synon të bëjë edukimin cilësor të aksesueshëm për grupet e marginalizuara.
Rezultatet e Arritura	80,000 fëmijë do të përfitojnë nga programi, me 32,000 vajza të përfshira drejtpërdrejt. Përmirësim i aksesit në edukim cilësor për grupet e cenueshme. Rritje e përfshirjes sociale për fëmijët me aftësi të kufizuara dhe ata nga komunitetet pakicë. Përmirësim i aftësive jetësore për fëmijët, si puna në ekip, udhëheqja dhe qëndrueshmëria, të fituara përmes aktiviteteve sportive.
Mundësi për mësim ose transferim	I shkallëzueshëm: Modeli i inkubatorit lejon zgjerimin e programit në vende të tjera të Afrikës Perëndimore dhe potencialisht edhe më tej. I përshtatshëm: Qasja mund të përshtatet për kontekste kulturore të ndryshme ose rajone me sfida të ngjashme arsimore.

This project is funded by
the European Union

precious

	Riprodhueshmëri: Integrimi i sportit në edukim mund të riprodhohet në rajone ose vende të tjera që synojnë të përmirësojnë aksesin në edukim për komunitetet e marginalizuara. Mundësi për mësim: Programi ofron njohuri mbi fuqinë e sportit si një mjet për ndryshim social dhe zhvillim edukativ.
Lidhje të dobishme - website	https://www.play-international.org https://www.afd.fr

Sporti dhe Zhvillimi i të Rinjve në Gostivar

Vendndodhja / Shtrirja Gjeografike	A programme which utilises sports to develop youth engagement skills and strengthen social cohesion in Gostivar, North Macedonia.
Organizata përgjegjëse për praktikën e mirë / Zbatuesi	Një program që përdor sportin për të zhvilluar aftësitë e angazhimit të të rinjve dhe për të forcuar kohezionin social në Gostivar, Maqedoni e Veriut.
Kohëzgjatja e praktikës/projektit	Në vitin 2020, komuna e Gostivarit krijoi një politikë lokale që fokusohet në parandalimin e ekstremizmit të dhunshëm me disa politika strategjike – njëra prej tyre duke i dhënë përparësi forcimit të qëndrueshmërisë së të rinjve ndaj radikalizimit. Si pjesë e planit, sporti përmendet si një mjet për zhvillimin e kapaciteteve të angazhimit të të rinjve tek mësuesit e edukimit fizik dhe trajnerët lokalë, si dhe për forcimin e kohezionit social ndërmjet të rinjve në qytetin me diversitet kulturor.
Përmbledhje e shkurtër e praktikës	YQytetet e Reja mbështeti autoritetet e Gostivarit duke punuar së bashku me ta si dhe me ekspertë lokalë për të trajnuar mësuesit e edukimit fizik nga të gjitha shkollat në komunë, në zhvillimin e aftësive për krijimin e një programi për angazhimin e

This project is funded by
the European Union

precyous

	të rinjve përmes sportit. 12 mësuesit e trajnuar morën mentorim të mëtejshëm gjatë punës së drejtpërdrejtë me një grup të vogël nxënësish të shkollave fillore. Ata testuan aftësitë e reja duke organizuar dhe udhëhequr në mënyrë të pavarur një kamp veror tre-ditor për një grup të rinjsh me përbërje multi-etnike. Young Cities do të bashkëpunojë gjithashtu me komunën për të mbështetur ceremoninë e hapjes së një fushe të re sportive ku të rinjtë do të ftohen të bëjnë këtë hapësirë të tyre dhe të marrin pjesë në aktivitete me bashkëmoshatarë nga pjesë të ndryshme të Gostivarit. Për të siguruar qëndrueshmërinë, është krijuar një program edukativ për angazhimin e të rinjve dhe kohezionin social përmes sportit si pikë reference për mësuesit gjatë vitit shkollor.
Burimet	Trajnerë, mentorë, liderë komunitarë, vullnetarë. Mbledhje fondesh, donacione dhe partneritete me organizata qeveritare dhe joqeveritare. Pajisje futbolli, materiale për turne, materiale edukative (për punëtorë dhe aktivitete). Bashkëpunime me shkolla, qendra komunitare, klube sportive lokale dhe organizata ndërkombëtare.
Informacione të Detajuara për Praktikën	Trajnimi i Mësuesve të Edukimit Fizik: 12 mësues të edukimit fizik nga të gjitha shkollat komunale u trajnuan me mbështetjen e Young Cities dhe ekspertëve lokalë. Trajnimi u fokusua në angazhimin e të rinjve përmes sportit, përfshirjen dhe kohezionin social. U ofrua mentorim i vazhdueshëm gjatë zbatimit praktik. Zbatimi Pilot: Mësuesit aplikuan aftësitë e reja duke udhëhequr një kamp veror tre-ditor multi-etnik për nxënës të shkollave fillore.

This project is funded by
the European Union

precious

		U përqendrua në punën në ekip, ndërtimin e vetëbesimit dhe bashkëpunimin ndër-etnik. Infrastruktura dhe Angazhimi Komunitar: Young Cities bashkëpunoi me komunën për hapjen e një fushe të re sportive. Të rinjtë u ftuan të bashkëkrijonjë hapësirën dhe të marrin pjesë në aktivitete sportive ndër-komunitare. Zhvillimi i Programit Edukativ: U krijua një program edukativ për të mbështetur mësuesit gjatë vitit shkollor, që përfshin modulet: * Komunikimi me të rinjtë * Udhëheqja * Puna në ekip
Rezultatet e Arritura		Forcimi i kapaciteteve të mësuesve për të angazhuar në mënyrë domethënëse të rinjtë. Krijimi i mundësive për ndërveprim dhe miqësi ndër-etnike. Përmirësim i aftësive të udhëheqjes, punës në ekip dhe komunikimit tek të rinjtë. Nxitje e një modeli pozitiv të angazhimit jashtë-shkollor për ndërtimin e paqes.
Mundësi për ose transferim		Initiativa për angazhimin e të rinjve në Gostivar përmes sportit ofron një model të riprodhueshëm dhe të shkallëzueshëm për komunitete të tjera multi-etnike ose të ndara që kërkojnë të ndërtojnë qëndrueshmërinë e të rinjve dhe kohezionin social. Elementët kryesorë të transferueshëm përfshijnë:

This project is funded by
the European Union

precyous

	* Mësuesit e edukimit fizik u aftësuan të dizajnojnë dhe zbatojnë në mënyrë të pavarur programe jashtë-shkollore për të rinjtë—një qasje që mund të përshtatet për edukatorë ose fasilitatorë komunitarë të tjerë. * Një program i strukturuar me module mbi komunikimin, udhëheqjen dhe punën në ekip shërben si një model i ripërdorshëm për iniciativa të ngjashme. * Bashkëpunimi ndërmjet qeverisë lokale, OJQ-ve dhe edukatorëve demonstroi një model të suksesshëm bashkëpunimi multisektor. * Dizajni pjesëmarrës i një fushe të re sportive inkurajoi të rinjtë të marrin pronësinë—ky parim mund të aplikohet edhe në hapësira qytetare të tjera. * Përdorimi i edukimit joformal dhe sportit për të kundërshtuar mospjesëmarrjen e të rinjve dhe radikalizimin ofron një strategji me kosto efektive dhe kthim të lartë social. * Bazohet në konsultime dhe kërkime të fokusuara tek të rinjtë, duke e bërë të përshtatshëm për kontekste me të dhëna lokale të disponueshme.
Lidhje të dobishme - website	https://youngcities.com/city-grants/sports-youth-gostivar/

Sports Bon Ton: Një program gjithëpërfshirës sportiv në Maqedoni	
Vendndodhja / Shtrirja Gjeografike	Një program që përdor sportin për të zhvilluar aftësitë e angazhimit të të rinjve dhe për të forcuar kohezionin social në Gostivar, Maqedoni e Veriut.
Organizata përgjegjëse për praktikën e mirë / Zbatuesi	Programi zbatohet nga Young Cities, të cilët fokusohen në pesë parime themelore që mbështesin gjithçka që bëjnë, duke siguruar që puna e tyre me qytetet dhe të rinjtë të jetë gjithmonë inovative dhe me ndikim.

This project is funded by
the European Union

precyous

Kohëzgjatja e praktikës/projektit	Në vitin 2020, komuna e Gostivarit krijoi një politikë lokale që fokusohet në parandalimin e ekstremizmit të dhunshëm me disa politika strategjike – njëra prej tyre duke i dhënë përparësi forcimit të qëndrueshmërisë së të rinjve ndaj radikalizimit. Si pjesë e planit, sporti përmendet si një mjet për zhvillimin e kapaciteteve të angazhimit të të rinjve tek mësuesit e edukimit fizik dhe trajnerët lokalë, si dhe për forcimin e kohezionit social ndërmjet të rinjve në qytetin me diversitet kulturor.
Përmbledhje e shkurtër e praktikës	“Sports Bon Ton” është një program gjithëpërfshirës sportiv në Maqedoninë e Veriut që promovon përfshirjen sociale të personave me aftësi të kufizuara përmes lojërave tradicionale dhe sporteve. Ai nxit aktivitetin fizik për shëndetin dhe mirëqenien, ndërton ndjenjën e komunitetit dhe forcon respektin reciprok përmes normave morale në sport. Projekti punon me fëmijë dhe të rritur nga të gjitha moshat me lloje të ndryshme të aftësive të kufizuara dhe përfshin një program vullnetar për studentët e shkencave sportive.
Burimet	Burimet Njerëzore: ● Fasilitatorë të trajnuar dhe mësues edukimi fizik adaptiv ● Vullnetarë studentë të shkencave sportive Burimet Materiale: ● Akses në facilitetet sportive (p.sh. për volejbol, not, bowling) ● Pajisje për sporte tradicionale (p.sh. litar për tërheqje litarësh, mjete për lojëra tradicionale) Mbështetje Komunitare dhe Institucionale: ● Qendra ditore, kopshte, shkolla fillore dhe të mesme ● Angazhim me familjet dhe partnerët komunitarë

This project is funded by
the European Union

precyous

Informacione të Detajuara për Praktikën	- Programi Sports Bon Ton ndërtohet mbi besimin se sporti mund të jetë një mjet i fuqishëm për promovimin e përfshirjes sociale, shëndetit dhe zhvillimit personal për personat me aftësi të kufizuara. Ai integron lojëra tradicionale me disiplinat moderne sportive për të ofruar një qasje gjithëpërfshirëse dhe të rrënjësor në kulturë ndaj aktivitetit fizik për të gjitha grupmoshat. Programi është i strukturuar në tre komponentë të lidhur me njëri-tjetrin, secili me një qëllim unik brenda një vizioni të unifikuar të edukimit gjithëpërfshirës sportiv. - - 1. Programimi i Sporteve Adaptuese dhe Edukimit Fizik - Komponenti i parë i programit fokusohet në prezantimin e sporteve adaptuese dhe sesioneve të aktivitetit fizik për personat me aftësi të kufizuara, duke përfshirë fëmijët në kopshte, nxënësit e shkollave fillore dhe të mesme, dhe individët që frekuentojnë qendra ditore për personat me aftësi të kufizuara. Këto sesione janë projektuar me kujdes për t'u përshtatur me nevoja të ndryshme fizike, njohëse dhe zhvillimore. - Aktivitetet përfshijnë sporte moderne dhe tradicionale si futboll, volejbol, not, bowling, tërheqje litarësh dhe lojën tradicionale maqedonase "xhamia." Theksi nuk është vetëm në aktivitetin fizik, por në përfshirjen, pjesëmarrjen dhe kënaqësinë. Duke i bërë këto lojëra të aksesueshme për të gjithë pjesëmarrësit, projekti siguron që sporti të bëhet një hapësirë e barazisë dhe shprehjes, duke ndihmuar pjesëmarrësit të zhvillojnë aftësi motorike, koordinim dhe lidhje sociale në një ambient mbështetës dhe të sigurt. - - 2. Programi Vullnetar për Studentët e Shkencave Sportive - Elementi i dytë kyç i projektit është një program i strukturuar vullnetar për studentët e shkencave sportive. Këta studentë marrin trajnime dhe përvojë praktike duke punuar drejtpërdrejt me personat me aftësi të kufizuara, duke fituar aftësi praktike në edukimin fizik adaptues dhe
--	---

This project is funded by
the European Union

precious

	mësim gjithëpërfshirës. Përveç ndihmës në aktivitete, vullnetarët inkurajohen të ndërtojnë marrëdhënie kuptimplote me pjesëmarrësit—duke komunikuar, dhënë inkurajim dhe ndihmuar në krijimin e një atmosfere pozitive dhe respektuese. - Ky komponent shërben një qëllim të dyfishtë: forcon kapacitetin e edukatorëve dhe trajnerëve të ardhshëm dhe njëkohësisht nxit empatinë, përgjegjësinë dhe angazhimin komunitar. Përmes përfshirjes së tyre, studentët jo vetëm që mbështesin pjesëmarrësit, por fillojnë të riformulojnë perceptimet e tyre për aftësinë dhe përfshirjen, duke u bërë avokatë të ndryshimit në fushat e tyre profesionale. - - 3. Planet Individuale të Edukimit Fizik Adaptues - Faza përfundimtare e programit fokusohet në ofrimin e planeve individuale të edukimit fizik adaptues, të përshtatura me nevojat, aftësitë dhe qëllimet unike të secilit pjesëmarrës. Kjo qasje e fokusuar tek personi pranon diversitetin brenda komunitetit të personave me aftësi të kufizuara dhe siguron që secili individ të marrë vëmendjen dhe mbështetjen e nevojshme për të përparuar në një mjedis sportiv. - Duke përputhur aktivitetet sportive me qëllimet personale të pjesëmarrësve—qoftë përmirësimi i shëndetit fizik, fitimi i pavarësisë ose zhvillimi i aftësive të reja—programi promovon jo vetëm zhvillimin fizik, por edhe fuqizimin psikologjik dhe vetëbesimin. Pjesëmarrësit inkurajohen të eksplorojnë sporte të ndryshme, të identifikojnë ato që u pëlqejnë dhe të ndërtojnë një ndjenjë pronësie mbi përparimin e tyre. Kjo qasje ndihmon në kultivimin e ndjenjës së përkatësisë brenda komunitetit sportiv dhe sfidon perceptimin shoqëror që personat me aftësi të kufizuara janë marrës pasivë dhe jo agjentë aktivë të ndryshimit. - - Së bashku, këta tre komponentë—sportet adaptuese në grup, angazhimi vullnetar dhe planet individuale—formojnë
--	--

This project is funded by
the European Union

precyous

	një model gjithëpërfshirës dhe të qëndrueshëm të edukimit gjithëpërfshirës sportiv. Programi nxit qëndrime sociale pozitive, thyen barrierat midis personave me dhe pa aftësi të kufizuara dhe kultivon një ndjenjë të përbashkët komuniteti dhe respekti.
Results Achieved	Sesione sportive gjithëpërfshirëse të zhvilluara në institucionet arsimore dhe kujdesit. Rritje e pjesëmarrjes në aktivitet fizik mes personave me aftësi të kufizuara. Vullnetarët zhvilluan aftësi praktike të edukimit gjithëpërfshirës dhe ndërgjegjësim social. Përmirësim i mirëqenies mendore dhe fizike të pjesëmarrësve. Forcim i ndërveprimit social dhe reduktim i stigma. Krijim i modeleve pozitive të rolit brenda komunitetit të personave me aftësi të kufizuara. Demonstruar mënyrën se si lojërat tradicionale mund të përshtaten për përfshirje.
Mundësi për mesim ose transferim	- Kombinon sportet tradicionale dhe moderne në një mënyrë inovative për të promovuar përfshirjen. - Thekson mësimin social të bazuar në vullnetarizëm – një model efektiv për zhvillimin e mendësive gjithëpërfshirëse tek edukatorët ose trajnerët e ardhshëm. - Demonstron se si programimi individual mund të adresojë një gamë nevojash fizike dhe psikologjike. - Përdorimi i edukimit joformal dhe sportit për të kundërshtuar mospjesëmarrjen e të rinjve dhe radikalizimin ofron një strategji me kosto efektive dhe kthim të lartë social.

This project is funded by
the European Union

precious

	- I bazuar në konsultime dhe kërkime të fokusuara tek të rinjtë, duke e bërë të përshtatshëm për kontekste me të dhëna lokale të disponueshme. - -
Lidhje të dobishme - website	- Lexoni më shumë: Përfshirja e personave me aftësi të kufizuara në sport në sportanddev - Artikull i lidhur: Përfshirja e personave me aftësi të kufizuara, fokus kryesor zhvillimi për Vanuatu Vol... - Artikull i lidhur: Projekti i sporteve me aftësi të përziera në Ganë - -

10. Referencat

1. IOM Resources on Counter-Radicalisation:

<https://www.iom.int/sites/g/files/tmzbd12616/files/documents/TRD%20-%20PVE%20Infosheet.pdf>

2. RAND Corporation Reports on CVE and Sport:

https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/tools/TL200/TL243/RAND_TL243.pdf

3. IASD Resources on Sport and Development:

<https://www.sport-for-development.com/home>

4. PREVENTION OF VIOLENT EXTREMISM (PVE) United Nations Development Programme:

https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2023-06/undp_pve_annual_report_2022_0.pdf

5. Good Practices on Preventing and Countering Violent Extremism (P/CVE):

https://www.nrc.no/globalassets/pdf/position-papers/170622-nrc-position-paper_cve-and-humanitarian-action---fv.pdf

This project is funded by
the European Union

precyous

6. UNODC - Radicalisation and Violent Extremism: A Framework for Action:
https://www.unodc.org/res/terrorism/aboutus/UNODC_TPBNNew_Global_Programme_abridged_online.pdf
7. UNODC - Preventing Violent Extremism through Sport; Technical Guide
https://www.unodc.org/documents/dohadeclaration/Sports/PVE/PVE_TechnicalGuide_EN.pdf
8. VIOLENT RIGHT WING EXTREMISM IN THE WESTERN BALKANS:
https://home-affairs.ec.europa.eu/system/files/2022-08/ran_vrwe_in_western_balkans_overview_072022_en.pdf
9. Preventing Violent Extremism through Major Sporting Events A Handbook for Organizers
https://www.unaoc.org/wp-content/uploads/SportsHandbook_Final_final.pdf
10. Sport For Community Development Collection of Good Practices
<https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/project-result-content/0363b0aac000-4ad0-bdca-df82246a58cc/Sport%20CD%20-%20Best%20Practices%20collection.pdf>

This project is funded by
the European Union

precious

precious.mk

The content of this publication represents the views of the author only and is its sole responsibility. The European Commission does not accept any responsibility for use that may be made of the information it contains.